

KTC KER input til kommende analyser af tilslutnings- og forblivelsespligt.

Baggrund.

I henhold til Tilslutningsbekendtgørelsen er definitionen på hhv. tilslutningspligt og forblivelsespligt følgende:

Tilslutningspligt: En forpligtelse for en ejendom til at være tilsluttet det kollektive varmforsyningsanlæg i området, hvilket bl.a. indebærer, at ejendommens ejer skal bidrage økonomisk til den kollektive forsyning.

Forblivelsespligt: En forpligtelse for en ejendom, der allerede er tilsluttet det kollektive varmforsyningsanlæg i området, til at forblive tilsluttet dette, hvilket bl.a. indebærer, at ejendommens ejer skal blive ved at bidrage økonomisk til den kollektive forsyning.

Selvom der er tilslutnings- og forblivelsespligt, er der ikke også aftagepligt. Det betyder i praksis, at grudejeren skal betale tilslutningsafgiften, men ikke behøver at betale for selve fjernvarmen eller naturgassen.

Det er kommunen, der afgør om boligen / bebyggelsen er omfattet af tilslutningspligten, eller bliver det i fremtiden. Kommunen kan pålægge tilslutningspligten på baggrund af et projektforslag eller i en lokalplan (nb 9 års reglen). Tilslutningspligten skal tinglyses på de berørte ejendomme.

Tilslutningspligt og forblivelsespligt med hjemmel i tilslutningspligtbekendtgørelsen er således et udbredt styringsmiddel i varmeplanlægningen. Se figur 1.

Anlæggelse af fjernvarmenet er forbundet med store investeringer, der med fordel kan beskyttes for netop at fremme en omkostningseffektiv grøn omstilling - til gavn for både forbrugerne og samfundet. Det er baggrund for at man i mere end 30 år har opereret med begreberne for at beskytte de nævnte og tunge investeringer i ledningsnettet.

Elementerne tilslutnings- og forblivelsespligt er derfor centrale værktøjer til sikring af samfundsøkonomisk optimal grøn omstilling. De er vigtige redskaber at bevare og opdatere i en tiltrængt reformering af de forskellige sektorregler, der sikre kommunerne mulighed for at arbejde *proaktivt* for en helhedsorienteret strategisk energi- og forsyningsplanlægning som led i den grønne omstilling, der understøtter grøn vækst.

Grundlæggende vil generelt bortfald af muligheden for at pålægge tilslutnings- og forblivelsespligt vanskeliggøre en helhedsorienteret strategisk energiplanlægning, som er målrettet en bæredygtig byudvikling, baseret på den optimale samfundsøkonomi. For kommunerne er disse værktøjer helt centrale for, at kommunerne kan understøtte en udvikling, hvor energisystemet og udviklingen heraf er en grundlæggende vækstmotor i den grønne omstilling.

Ved at fjerne muligheder for tilslutnings- og forblivelsespligt vil der udfolde sig følge scenarier, herefter inddelt i temaerne;

- Nye områder
- Eksisterende områder
- Grøn omstilling og Intelligent Energi

Nye områder:

Her vil det blive meget risikabelt for fjernvarmeselskaberne at bevæge sig ud, da der er risiko for, at mange vælger anden forsyning end fjernvarmeforsyning. Dette kan betyde, at varmetætheden bliver for lav, til at det er attraktivt for fjernvarmeværkerne at bevæge sig der ud.

For rigtig mange mindre varmeværker, vil fjernelse af muligheden for tilslutningspligt, stoppe udbygningen af fjernvarmenettet. I flere tilfælde vil det resultere i en afvikling (helt eller delvist).

Udarbejdelse af projektforslag jf. varmeforsyningsloven, der kan godkendes, bliver svært, når der bliver meget stor usikkerhed omkring, hvor stor tilslutning der bliver i nye områder. Både de brugerøkonomiske og de samfundsøkonomiske beregninger bliver udfordret her.

I mange nye boligområder vil en stor del faktisk vælge fjernvarmen, kollektive løsninger, men de får bare ikke muligheden, fordi varmeforsyningsselskaberne ikke kan/vil gå ud uden en økonomisk sikkerhed, som kan tilvejebringes gennem tilslutningspligt. Tilslutningspligten er således et betydelig sikkerhed for velfærd, komfort og sikkerhed for at "tingene virker". Dette er en betydelig bosætningsparameter.

Argumenterne om, at den enkelte skal have frihed til at vælge og derfor skal pligten afskaffes tilgodeser ikke det forhold, at afskaffes pligten så afskaffes i realiteten også muligheden for at kunne vælge fjernvarme, som ER DEN FORETRUKNE VARMEKILDE FOR DE FLESTE.

Det vurderes, at der er en reel risiko for, at vi kan få boligområder, hvor en stor del faktisk gerne vil *vælge* fjernvarmen, men de får bare ikke muligheden, fordi at forsyningsselskaberne ikke kan/vil gå ud uden en økonomisk sikkerhed, som kan tilvejebringes gennem tilslutningspligt.

Sammenfattende kan man konkludere, at

- 1) For velkonsoliderede fjernvarmeselskaber med en konkurrencedygtig varmepris er det af begrænset betydning om der er tilslutning- eller forblivelsespligt. Varmeprisen alene vil være driveren for at motivere kunderne til at være tilsluttet ledningsnettet.
- 2) For fjernvarmeselskaber med en anstrengt økonomi – og dermed relativ høj varmepris - vil det imidlertid være livstruende, hvis en evt. tilslutnings- eller forblivelsespligt generelt ophæves. Det vil i bekræftende fald betyde, at kunder med den bedste privatøkonomi, vil skifte til anden opvarmningsform med den konsekvens, at varmeprisen stiger for de tilbageværende kunder. Det vil bl.a. betyde faldende boligpriser med deraf følgende yderligere økonomisk byrde for kunderne.

Eksisterende områder:

Ved en fjernelse af tilslutningspligt/forblivelsespligt for eksisterende områder, kan det have meget store konsekvenser.

Når der ikke længere er tilslutningspligt vil nogle vælge andre varmeløsninger end fjernvarme. Dette vil være mest udtalt i de byer, hvor fjernvarme er dyrest. Konsekvensen her, kan blive at fjernvarmeværket går ned, fordi kundegrundlaget bliver for lavt. Det vil oftest være de ressourcetsvage, der står tilbage med den regning, der skal betales for nedlæggelse af et varmeværk.

Det er specielt de små varmekærter, der vil mærke konsekvenserne af en fjernelse af tilslutningspligt, da det her vil have en stor procentmæssig konsekvens, selv hvis et mindre antal vælger andre løsninger. De faste udgifter ændres ikke, der vil bare være færre til at betale dem.

For kommunerne kan det have nogle økonomiske konsekvenser, hvis der er givet kommunegarantier. Disse kan blive udløst ved nedlæggelse af fjernvarmekærter.

Hvis staten fortsat ønsker udbredelse af fjernvarme, er der behov for at bibeholde muligheden for at pålægge tilslutningspligt, da det er den eneste mulighed, der er for at binde en ejendom over en eksempelvis 20 årig periode. Det er nødvendigt at kunne binde en ejendom så længe, da den investering der ligger i udbygningen af fjernvarme ellers bliver for usikker.

Der er direkte sammenhæng mellem tilslutningspligt og grøn vækst.

Tilslutningspligt og forblivelsespligten indgår som et centralt værktøj i den strategiske energiplanlægning målrettet en grøn omstilling.

Udnyttelse af f.eks. overskudsvarme fra de nye store datacentre, kræver et meget stort kundegrundlag. Det sammen er tilfældet for anvendelse af overskudsvarme fra industrien. Hvis ikke fjernvarmekærterne har en vis sikkerhed for, at de har dette kundegrundlag, bliver usikkerheden for investeringen for stor og derfor vil den grønne omstilling stoppe.

Individuelle brændselsfyr har ikke røgrensning, derfor vil det være en stor miljøbelastning, hvis der skiftes fra fjernvarme til disse.

Individuelle varmepumper kører ikke nødvendigvis, når det er mest optimalt for el-nettet. De bruges heller ikke til at regulere el-nettet. De vil derfor i højere grad end de store fjernvarmepumper køre på strøm produceret på fossile brændsler.

Det kan ikke udelukkes, at der i perioder vil være individuelle løsninger, som er fordelagtige for den enkelte økonomisk. Men set som samfund, i forhold til en samlet energiuudnyttelse og miljømæssigt, så er individuelle løsninger, hvor kollektive løsninger er mulige, meget mindre bæredygtige.

KTC er opmærksom på, at der er flere eksempler på decentrale kraftvarmekærter, der har produceret en varme, der var alt for dyr. Det er derfor forståeligt, at der er fokus på at varmekærter er effektive. Løsningen herpå er IKKE at afskaffe tilslutnings-pligten og forblivelsespligten. Tværtimod vil man udover den stor risiko for stop af den grønne omstilling og kunne give nogle rigtig alvorlige problemer for de mindre byer - hvor konsekvenser vil være en alvorlig risiko for at lokale fjernvarmekærter vil kunne gå konkurs og lokalsamfund blive endnu mindre attraktive.

Problemerne med de meget dyre varmefjernvarme priser visse steder skyldes forskellige forhold primært relateret til driften af værkerne, som ikke vil blive løst ved at fjerne tilslutningspligten og forblivelsespligten, idet øget konkurrence ikke bliver resultatet af en fjernelse af tilslutnings- og forblivelsespligten. I stedet vil resultatet være "ingen konkurrence".

Indførelsen af en tydelig pligt for kommunerne til at stille krav til varmeværkerne om, at de skal udarbejde udviklingsplaner for varmeværket, der hvor varmepriserne overstiger nationale gennemsnit, forventes reelt at kunne føre til mere ensartede priser, idet kommunale erfaringer understøtter dette.

Grøn omstilling og Intelligent energi.

Den grønne omstilling og omstillingen til et samlet intelligent energisystem baseret på VE, forudsætter politisk ledelse og fornødne redskaber hertil.

I Danmark har vi en unik chance for at udbygge det nuværende antal af arbejdspladser på 56.000 mennesker og eksport for ca. 83. mia. kroner såfremt kommunerne arbejder proaktivt med energisektoren. Det bedste eksempel er det danske vindscenarie, og netop indførte fleksafregning, der bl.a. skal udnytte den fluktuerende vedvarende energi bedst muligt. Det vil have langt større effekt, at den danske forsyningssektor anvender de store energisystemer til at integrere store varmepumper. Det er nemmere og billigere at drage fordel af få og større lagerkapaciteter, der kan absorbere de mængder der vil være om få år. Og derfor bør man støtte op om den kollektive varmeforsyning - og om tilslutnings- og forblivelsespligten.

Omvendt vil redskaberne kunne stimulere til eksempelvis udviklingen af "Kold Fjernvarme"/"Termonet", hvor mindre bysamfund, med få husstande, kan sammenkobles vha. kollektive anlæg med individuelle varmepumper. Denne innovative model efterlyses bl.a. af Europa Kommissionen, og er bl.a. en oplagt model at arbejde med i mindre bysamfund, hvor eks. fjernvarmen ikke kan nå til. Her er netop tale om anvendelse af dansk organisationsmodeller og teknologi, med store eksportmuligheder for et elektrificeret Europa.

Der er megen innovation, arbejdspladser, velfærd og eksport, der kan gå tabt, hvis kommunerne mister redskaberne tilslutnings- og forblivelsespligt. Retten til evt. at ophæve tilslutnings- og forblivelsespligt bør ligge hos den enkelte kommune. Såfremt det er den enkelte kommune, der har mulighed for at ophæve tilslutnings- og forblivelsespligt, kan dette måske anvendes som et værktøj, en dialogplatform, som enkelte kommuner kan finde nødvendige at bringe i spil for at stimulere de enkelte værker til effektiviseringer.

Det fremhæves at der i "Forsyning for fremtiden -2016" at nogle fjernvarmeværker ikke er konkurrencedygtige med gas. Her gælder så hensynet til den lokale klimaledelse, hvor mange kommunalbestyrelser ikke ønsker opvarmning nu, eller fremadrettet, baseret på fossile brændsler.

KTC 's forslag er derfor

1. At tilslutningspligt og forblivelsespligt fortsat er et værktøj som kommuner kan anvende, når det sker for at fremme en grøn omstilling af energisystemet.
2. At kommunerne som alternativ til at meddele tilslutningspligt og forblivelsespligt gives mulighed for at stille krav om, at det alternative produkt er mindst lige så klimavenligt og bidrager til integration af fluktuerende energikilder i energiforsyningen som det kollektive system.
3. Kommunerne skal pålægge varmeværker med for høje priser at udarbejde udviklingsplaner som sikrer, at priserne nedsættes.